

Un «abertzale» a can Sarrià

«Campions, champions» s'atreveixen a cantar les grades, més poblades que mai, del camp de Sarrià. L'artífex d'aquest deliri que trasbalsa els «periquitos», la minoria futbolística més marginada d'Europa, és Xabier Clemente, entrenador carismàtic i «abertzale» de l'Espanyol, equip revelació de la Lliga 86-87.

R. Usach/V. Martí

Un dissabte del gener d'enguany. Fa un fred insidiós i barceloní quan arribem a can Sarrià. Són les 10.15 i el BMW vermell, matrícula M-2050-EM, ja hi és aparcat. Clemente és matiner: «Sí, hem quedat a les 11. Si es tenen moltes il·lusions, però no et trenques les banyes treballant, no s'aconsegueix res». Ahir al vespre vam intentar concertar l'entrevista per telèfon: «Veni demà després de l'entrenament i veurem si podem parlar». El to és aspre, quasi dissuasiu.

Una falsa impressió. Clemente no és eixut. Clemente és basc. Sempre amable, sense engaltar cap estirabot, en acabar la xarrada ens obsequia amb el millor —i únic, tot siga dit— dels seus somriures, amb una encaixada sòlida i cordial, i amb un enfàtic «Molt bé, encantat». Mentre abandonem les instal·lacions d'un Espanyol insòlitàment en hores altes, colles de *periquitos* que eren a l'aguait es congreguen al voltant del venerat entrenador. Espurnegen alhora els ulls de trauc de Xabier i la polsera magnètica que porta. Només amb màgia es poden combatre les ferides de guerra. Les de Clemente, les de l'Espanyol.

—Vostè va ser un magnífic jugador... en paraules de Miguel Muñoz, «el jugador més intel·ligent i de major qualitat aparegut a Espanya en vint-i-cinc anys».

—Miguel Muñoz va fer aquestes declaracions tan elogioses perquè és amic meu, cal no prendre-se-les al peu de la lletra. Hi estaven Amancio, Velázquez, Pirri, tots ells jugadors impressionants.

—¿Què li diu la data del 23 de novembre de 1969?

—Doncs que va ser pràcticament el meu adéu al futbol actiu. Vaig tenir mala sort, va ser una lesió greu, em

van operar malament i no vaig tenir més remei que retirar-me.

—¿L'entrada que li va fer Marañón, jugador del Sabadell, va ser intencionada?

—No, no crec que intencionada, en el sentit de voler lesionar-me greument, però, en fi, va ser una entrada duríssima. Ara, prou d'això.

—També és un molt bon entrenador... britànic. ¿Com va anar la seua experiència directa amb el futbol de les Illes?

—Sí, jo vaig estar amb Bobby Robson, que llavors era el mànager de l'Ipswich Town, una breu temporada, poc més d'un mes. Vaig aprendre molt d'ell en les nostres converses, sobre futbol més que dels entrenaments. Vaig veure coses noves, algunes m'agradaren, les altres no tant, però, és clar, després has d'aclimatar-les a l'equip en el qual hi eres, has d'adequar aquelles idees teòriques a les possibilitats dels teus jugadors. I ací comencen les dificultats...

—¿Continua seguint de prop el futbol britànic?

—Sí, és el que més m'agrada, el més pràctic, el que millor resultats dona. Potser no és el més bonic però jo no sóc ací per pensar en la bellesa, sinó en les victòries. El dia que em diguen que he de fer un futbol bell i que m'oblidge dels resultats, el meu contracte serà diferent. Ara com ara, però, en el futbol espanyol, els contractes no es firmen per fer-ho bonic sinó per aconseguir punts.

—Va guanyar dues Lligues i una Copa amb l'Atlètic de Bilbao, el seu club de sempre, va fer internacionals molts jugadors de la plantilla... i va eixir per la porta falsa.

—(Tallant) No, no, jo vaig eixir per la porta gran de Bilbao. Eixir per la porta falsa vol dir que ningú no sap per què t'han fet fora amb la consegüent sorpresa del públic. Aquest no és el cas. A mi, em va traure la directi-

DOMÈNEC LUMBERT

«El Madrid no em va voler. Tan senzill com això...».

va per motius inexplicables, però per als aficionats va ser una tremenda injustícia. El fet que quan he tornat a Bilbao, el clamor ha estat popular, l'afició vol que hi torne, n'és la prova. Per desgràcia, això depèn de la directiva i no dels socis. Tot plegat, doncs, es pot dir que em van fotre fora per la porta falsa pel que fa a les formes... però vaig eixir per la porta gran quant a èxits i suport del públic.

—Entesos. No volem insistir amb el seu conflicte amb Sarabia, davant de l'Atlètic, detonant de la seua eixida del club. Ens agradaria, però, que ens comentés aquella anàlisi de premsa, de tall si fa no fa freudià, que va presentar el cas Clemente-Sarabia no com un xoc amb el jugador sinó com un conflicte intern entre el

Clemente-entrenador i el Clemente-jugador (frustrat).

—Sí, això va ser cosa de Patxo Unzueta al diari *El País*. Unzueta va fer-ne una valoració molt seua. Ara, per fer aquesta classe de valoracions psicològiques cal ser psicòleg, i, en acabant, cal conèixer la persona que analitzes. Unzueta ni és psicòleg ni em coneix mínimament de res. En tota la meua vida hauré parlat unes tres voltes amb ell. Tot ben garbellat, potser seria millor que l'anàlisi psicològica li la feren a ell. D'altra banda, pel que conec de la seua forma de vida, considere que sóc una persona molt més integrada en la societat, molt més amb els peus a terra que no ell.

—¿Quins són per a vostè els millors i els pitjors periodistes esportius que ha conegut?

—Garcia, aquell de la SER que ara no recorde, sí, Julio César, també Adsuara, José Angel de la Casa, Virginia Drake. A Barcelona també hi ha bons periodistes, en fi, jo crec que de bons periodistes hi ha arreu. He de dir, també, que hi ha gent horrorosa, indesitjable. ¿Noms? Francisco

Crespo, Alfonso Amézaga, Bacigalupe... n'hi ha un fum. A Barcelona, també.

Gent bona i dolenta, n'hi ha en totes les professions. Potser la diferència rau que en altres oficis els elements més nefastos van sent eliminats gradualment, i això no passa entre vosaltes. Els periodistes no us mossegueu uns als altres.

—Parlem ara, si li sembla, de la seua reeixida etapa actual a l'Espanyol. ¿Què s'hi esperava trobar, quines expectatives duia, i amb què s'hi ha trobat?

—Expectatives deportives, totes, il·lusions, totes. A mi m'agradava aquest equip, li veia possibilitats. La junta directiva, les persones vinculades al club, l'afició... tots estem bastants units i amb ganes de treballar. Ací no s'ha adormit ningú i, per exemple, la directiva ha intentat donar-me tots els jugadors que he necessitat, encara que no sempre ha estat possible.

—¿L'ha sorprès l'èxit esportiu o no l'esperava?

—No, no m'ha sorprès, perquè l'èxit esportiu no és meu sols. M'esteu parlant com si jo fos l'únic responsable...

—Estem parlant amb vostè, no amb l'equip.

—Ja, ja, però vull dir que un equip de futbol és un engranatge una mica complicat. Hi ha l'entrenador, els jugadors, el club, l'afició... que no poden anar cadascú a la seua. Treballant bé i units s'aconsegueixen resultats. En aquest sentit, la bona marxa actual de l'Espanyol és conseqüència d'un bon treball de tots.

—¿Per què no va fitxar pel Real Madrid?

—Perquè el Madrid no em va voler. Tan senzill com això.

—¿L'Espanyol pot ser una plataforma per arribar al Madrid?

—Mai no se sap. Per anar a un equip, gran o no tan gran, la iniciativa és del club, és ell qui s'ha de dirigir a l'entrenador. Cap dels grans, ni el Madrid ni el Barcelona, no m'ha dit res. ¿Per què? Perquè hi ha millors entrenadors que no jo, i els grans contracten els millors. Jo ho veig així.

—De qualsevol manera, no hi ha dubte que vostè és un bon entrenador. Triar entre jugadors que opten pel mateix lloc, buscar la demarcació més idònia per a explotar al màxim les possibilitats d'un jugador...

—Sí...

—Això és difícil. Per exemple, entre Cedrun i Zubizarreta...

—Vaig triar Zubizarreta, i no em

vaig equivocar. ¿Que us parle d'ell? En la meua opinió, Zubi és el millor porter d'Espanya amb prou diferència. Potser en algun aspecte concret, algun altre el supera, però és el més complet: en seguretat, en les eixides, en col·locació, en blocatges...

—¿No té cap defecte?

—Potser la velocitat. Si Zubizarreta fos més ràpid, seria el porter perfecte, o quasi.

—*Un cas de reubicació en el camp ha estat el de Miquel Soler. D'extrem reserva ha passat a ser el lateral de moda, gràcies a vostè.*

—Soler, bé, Soler. Jo partesc de la base del conjunt, ¿no? No em base només en els aspectes individuals d'un jugador. Llavors, jo, a Soler, li vaig veure unes virtutats no explotades que anaven molt bé per a les necessitats de l'equip. I com posseeix unes qualitats excepcionals per a ser un gran lateral...

—*Però ha estat vostè qui ho ha vist.*

—Sí, cada entrenador té els seus gustos, veu les coses d'una manera, li agrada una forma de joc, observa unes condicions en els seus jugadors... És tot un món, hi ha moltes opinions i totes són vàlides.

—*Vostè, normalment, durant els partits, no tendeix a cridar als jugadors.*

—Home, algun crit sí que amolle...

—*Però més aviat fa cara de póker.*

—*¿Creu que el treball de l'entrenador es fa entre setmana i que quatre crits en el camp no arreglen res?*

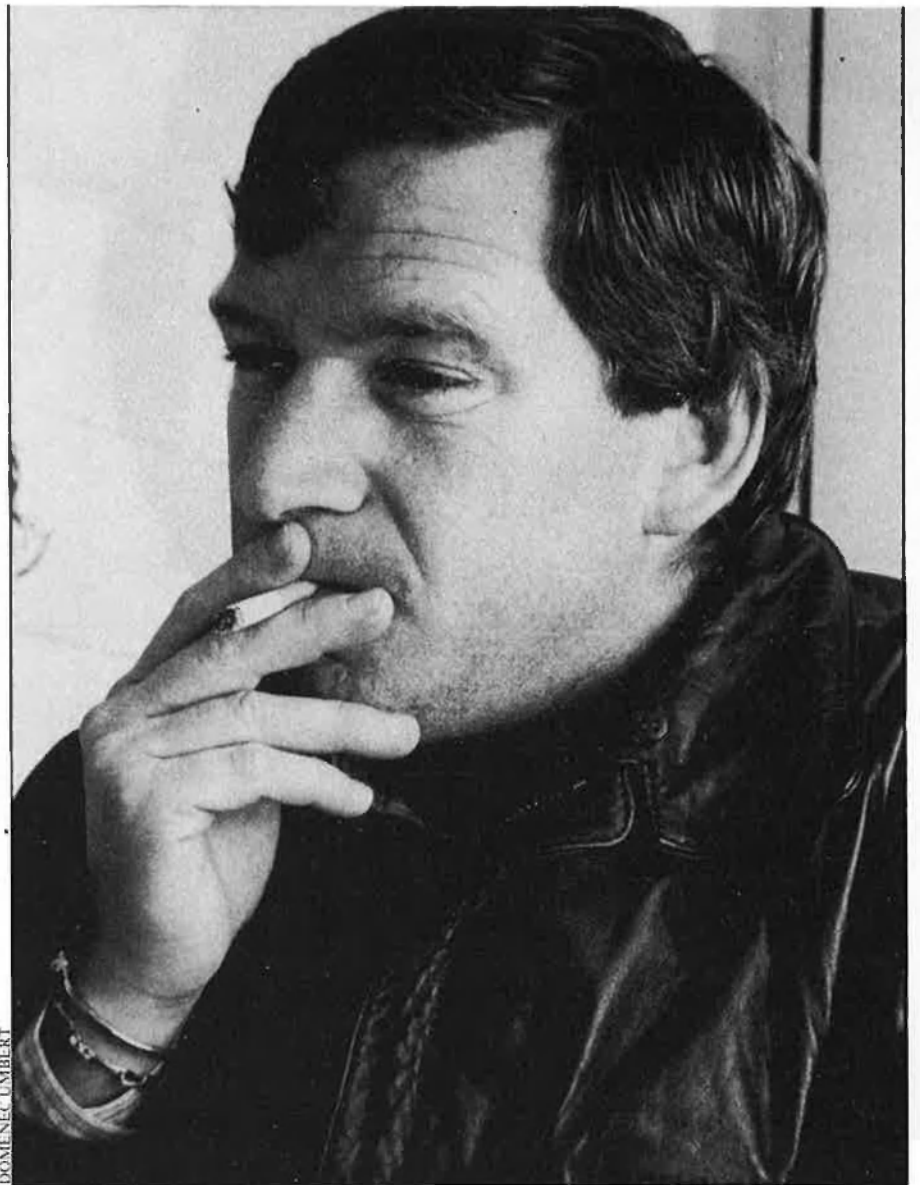
—Fonamentalment, el treball principal s'ha de fer en els entrenaments diaris. No obstant això, tant en les indicacions abans del partit, com en el descans, com, sobretot, en els canvis de jugadors, pot estar la clau d'un partit. Pel que fa a la meua actitud a la banqueta, cal tenir molt en compte el resultat: si vas guanyant, tothom està molt content i cridaner, i si vas perdent ets un desgraciat. Jo partesc de la base contrària: quan anem guanyant no em preocupe, però, si perdem, cal encoratjar els nois, crear ambient.

—*¿Són importants, en la seua opinió, les xarrades tàctiques?*

—Sí, és clar, una xarrada tàctica et permet plantejar el partit que vols que els teus jugadors duguen a cap...

—*Li ho demanem perquè es diu que el Real Madrid va guanyar la Lliga passada obviant aquest tràmit. Es comenta que Molowni deixava que els jugadors del Madrid s'ho fessen al seu aire.*

—Ah, no ho sé, això es diu però no

ho sé. Jo trobe que aquestes xarrades són essencials en el rendiment de l'equip. Dissenyar les estratègies d'atac o defensa, definir els marcatges, valorar els punts dèbils del contrari, procurar prevenir cap sorpresa... El jugador, al camp, ha de tenir iniciativa, desenrotllar el seu joc, però sempre partint de les ordres donades, sempre respectant la disciplina del conjunt.

—*¿Quin seria per a vostè el millor jugador actual de la Lliga espanyola?*

—Per poder contestar fonamentalment aquesta pregunta, hauria de veure-los jugar més a tots, i jo només els veig dues vegades en tota la temporada. Ara, igual és Zubizarreta, ¿no?

—*¿Ens faria una selecció ideal?*

—No, no em sent capacitat. Desconec l'estat de forma dels jugadors, i en tot cas, la selecció ideal seria l'equip de l'Espanyol.

—*Per cert, ¿a un abertzale com vostè no li molesta el nom d'Espanyol?*

—Home, noooo... m'és igual Pepe que Juan, encara que m'agraden més

Kepa o Itxasu. Jo he vingut a treballar a l'Espanyol, un equip de futbol, perquè aquesta és la meua professió. Si m'hagués de fixar en els noms dels equips, ni tan sols podria anar a entrenar a Donosti, perquè el club es diu Real Sociedad. L'únic equip amb nom basc és l'Atlètic i, en fi, és un nom anglès.

És clar que sóc un *abertzale*, i sóc a Barcelona exercint d'*abertzale*, respectant, però, els catalans, que per això és la seua terra... jo no he vingut ací a separar ni a dividir. M'he d'adaptar a la seua vida i als seus costums, tot mantenint la meua personalitat i forma de ser, que és basca.

—*Amb tot, vostè va declarar no fa massa que si el club canviàs de nom i es digués Catalunya, o alguna cosa semblant, tindria més socis.*

—Sí, però això no vol dir que, perquè es diga com es diu, els seus directius, la seua afició siga anticatalana, al contrari. D'una altra forma ho tindrien molt malament.

—*¿Quina vida fa Clemente a Barcelona?*

—La mateixa que a Bilbao, però sense els amics.

—¿Ací no té amics?

—Home, algun. Però jo parle dels amics de Bilbao, dels amics de tota la vida. Allà hi ha el costum d'estar molt amb els amics després del treball, reunir-te, xarrar, anar a prendre uns vins... Ací, en canvi, la gent és més independent. Ara, faig la meua vida: entrene, atenc els periodistes, tinc reunions amb el club, i quan tinc temps lliure, jugue al golf i estic amb la família.

—¿Ja ha solucionat el problema del col·legi dels seus fills?

—Sí, sí, el problema, en tot cas, consisteix en la seua aclimatació, però això vol un procés i ho van superant perfectament.

—Deixar Euskadi no ha estat molt traumàtic per...

—Per a mi no, per a mi no...

—¿I per als seus fills?

—Són petits i els ha costat deixar el seu ambient i els seus amics, és clar, però els xiquets fan amics arreu. I després està l'èuscar, que van perdent, perquè a Bilbao, al col·legi, com a mínim, el parlaven sempre; ací, com és lògic, ja no...

—¿Va sovint a Euskadi?

—Sí, vaja, sovint, sempre que tinc oportunitat d'anar-hi. Fins ara he anat per veure algun partit, per intervenir en programes de televisió o per qüestions personals. Isc a les set del vespre i torne l'endemà a les nou del matí.

—¿Va votar en les últimes eleccions?

—Oh, no vaig poder anar-hi. Volia, però era a l'estranger, em va coincidir amb un viatge a Alemanya.

—¿Continua sent del PNB?

—Sí, sí, continuo afiliat al PNB.

—En una biografia seua que van publicar a Euskadi el pròleg el va fer Arzallus. ¿Entén de futbol?

—Ni papa. Ni Garaikoetxea tampoc.

—¿Per què li va escriure el pròleg?

—El va escriure no com a expert, sinó perquè em coneix com a persona. També me'l podria haver escrit Garaikoetxea.

—¿Arzallus o Garaikoetxea?

—Sóc del PNB, i amic dels dos.

—¿I les dones, com li agraden?

—¿A miiii? Com la que tinc: morena, simpàtica, bona persona, guapa, mare dels seus fills. La que tinc.

—¿Què li agrada de menjar i beure?

—Cuina basca i vi negre.

—¿Llegeix molt?

—Llegesc molt, sí, novel·les... però

«Menotti és un demagog del futbol».

ara menys. Llibres sobre futbol i esportius, en llegesc més, sempre em semblen interessants.

—¿Ha llegit el llibre de Menotti editat fa poc?

—Nooooo...

—¿Menotti és un fantasma?

—(Ràpid). Menotti és un demagog del futbol. Parla d'aspectes teòrics abstractes i no de realitats. No ho suportem, això. És tot el que he de dir-hi.

—¿I el Barça?

—Va líder. Per ara, és el millor.

—¿Quins diaris compra?

—Oh, sí, diaris, tots... els esportius. ¿L'Sport? Bè, té coses bones, d'altres dolentes, però és un diari de la ciutat que també parla del meu equip i l'he de llegir. També llegesc periòdics normals.

—¿Escolta la ràdio?

—En el cotxe, però només música. El que més m'interessa de la resta són els *partes*: sintonitze amb RNE o amb la SER, segons l'hora que siga.

—¿Veu TV3?

—No, normalment no. Sols els programes esportius.

—El seu antecessor en el càrrec va aprendre català en poc temps...

—És que Azkagorta és molt més llest que jo. A mi em costarà més.

—¿Vostè creu que qui només sap de futbol, ni de futbol sap?

—(S'ho rumia durant uns segons). Trobe molt difícil que hi haja una persona que només sàpiga de futbol. Seria una persona molt limitada, i, per tant, també inservible per al futbol. El futbol és una professió on la intel·ligència i la informació compleixen un paper tan important com en qualsevol altra. Un periodista que només sabés escriure d'un tema concret seria molt curt. Cal saber una mica de tot, cal viure, cal parlar amb la gent, cal estar a l'aguait de la realitat. Jo no puc estar permanentment pensant en futbol... seria un tancat. I no ho sóc.

—Perdone la ingenuïtat del tòpic. ¿Qui guanyarà la Lliga?

—Oh, això és jugar a les endevinalles, i jo no sóc endevinaire. És clar que tenen més possibilitat el Barça i el Madrid, per les plantilles. També us puc dir, però, que l'Espanyol té possibilitats. Que la guanyem, o no, és una altra qüestió, però que tenim intenció de guanyar-la això és segur. El nostre objectiu no és el *play-off*, com s'està dient. El nostre objectiu és guanyar la Lliga. Les nostres possibilitats són més limitades que les del Barça o del Real, però són possibilitats certes, i, de fet, estem competint al mateix nivell que ells. La Lliga, la pot guanyar qualsevol.

—Barcelona serà una festa periquita si la guanya l'Espanyol. □